ISSN -2583-147X(P), **Vol.- 8, Issue No. III, JUNE 2022**
Bastabatara Pariprakash Prachee
Peer Reviewed and Referred Research Journal

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପରେ ରାଜନୀତିକ ଚେତନା: ଏକ ଦୃଷ୍ଟିପାତ

- ସୁମନ୍ତ କୁମାର ଭୋଇ

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ତଥା ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ରାଜନୀତି ଏକ ପ୍ରମୁଖ ତଥା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି । ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର, ଏପରିକି ସମାଜର ନିମ୍ନସ୍ତରରୁ ଉଚ୍ଚସ୍ତର, ଶିକ୍ଷାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଧର୍ମ ଆଦି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜନୀତିର ପ୍ରଭାବ, ଗୁରୁତ୍ୱ ଓ ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିହେବ ନାହିଁ । ସବୁଠାରେ ରାଜନୀତିର ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏକପ୍ରକାରେ ରାଜନୀତି ହିଁ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଓ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଗୋଟେ ଦେଶର ଉନ୍ନତି ଓ ଅବନତି ରାଜନୀତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ବିଶେଷଭାବେ ଭାରତୀୟ ସମାଜ ରାଜନୀତିର ପ୍ରଭାବରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ । ଏଠାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ପରୋକ୍ଷରେ ହେଉ ବା ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଭାବେ ହେଉ ରାଜନୀତିରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ଏଣୁ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ମଣିଷକୁ ଏକ ରାଜନୀତିକ ପ୍ରାଣୀ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବା କୌଣସି ଦୋଷାବହ ମନେ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅଥଚ ଆମକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯେ, ମଣିଷ ହେଉଛି ଏକ ରାଜନୀତିକ ପ୍ରାଣୀ । ଯଦିଓ ଆରିଷ୍ଟଟଲ ମଣିଷକୁ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ ବୋଲି ମତ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ତଥାପି ସେ ତାଙ୍କର ଗ୍ରନ୍ଥରେ "ମଣିଷ ପ୍ରକୃତିରେ ଏକ ରାଜନୀତିକ ପ୍ରାଣୀ" ଅର୍ଥାତ "Man is by nature a political animal" ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଯାହାବି ହେଉ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ରାଜନୀତିକ ଚେତନା ଏକ ଅର୍ବଚୀନ କଥା । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ରାଜନୀତିର ଘନଘଟାକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ବହୁ କବିତା, ଉପନ୍ୟାସ, ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ରଚିତ ହୋଇଛି । ବିଶେଷ ଭାବରେ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପରେ ଏହାର ପ୍ରତିଫଳନ ବେଶ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ । ତେବେ ରାଜନୀତିର ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ କରି ସାହିତ୍ୟ ସର୍ଜନା ହେବାର ପୃଷ୍ଠପଟରେ ଥିବା କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି- ଦେଶ ବିଭାଜନ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ, ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ହଣାକଟା, ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରଚଳନ, ନିର୍ବାଚନ, ଦେଶୀୟ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ମିଶ୍ରଣ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥା, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରତି ଅନାଗ୍ରହ, କ୍ଷମତା ସିଂହାସନର ମୋହ, ବ୍ୟକ୍ତିକୈନ୍ଦ୍ରିକ ରାଜନୀତି, ନେତାମାନଙ୍କର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଓ ଛଳନା ତଥା ରାଜନୀତିର ପଶାପାଲିରେ ନିଷ୍କେଷିତ ଅସହାୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରଭୃତି ୧୯୫୦ ପରର ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପକୁ ଅଧିକ ରଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିଥିବା ବେଳେ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପରେ କ୍ଷମତାଲିପ୍ସା, ରାଜନୈତିକ ହିଂସାକାଣ୍ଡ, ରାଜନେତାମାନଙ୍କର ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି, ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରତାରଣା, ରାଜନେତାମାନଙ୍କର ବ୍ୟଭିଚାର ତଥା ଚାକିରି କରାଇଦେବା ନାଁରେ ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଓ ନିର୍ବାଚନରେ ଅସାଧୁ ଉପାୟରେ ଅର୍ଥ କାରାବାର ଆଦି ପ୍ରସଙ୍ଗ ବହୁ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏଣୁ ଏକାଳର ରାଜନୈତିକ ସ୍ଥିତାବସ୍ଥାକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ ଉପାଦାନ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଯେଉଁ କେତେଜଣ ଗାଳ୍ପିକ ସାମଜର ଅନ୍ଧାରି ଦିଗର ଉନ୍ମୋଚନରେ ମନୋନିବେଶ କରିଛନ୍ତି ଓ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆଢୁଆଳରେ ରହିଥିବା ରାଜନୀତିର ବିଭତ୍ସତାକୁ ଉପଲବ୍ଧିପୂର୍ବକ ଗଳ୍ପର ଭାବବସ୍ତୁ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କଥାକାର ବିଭୂତି ପଟ୍ଟନାୟକ, କବିତା ବାରିକ, ପ୍ରତିଭା ରାୟ, ଅରବିନ୍ଦ ରାୟ, ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, କଇଳାଶ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଦେବ ପ୍ରସାଦ ଦାସ, ରବି ପଣ୍ଡା ଆଦି ଅନ୍ୟତମ । ତେବେ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଗାଳ୍ପିକମାନଙ୍କର ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା-

କଥାକାର ବିଭୂତି ପଟ୍ଟନାୟକ ଓଡ଼ିଅ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟରେ ଜଣେ ପ୍ରାତଃ ସ୍ମରଣୀୟ ସାରସ୍ୱତ ପ୍ରତିଭା । ସମାଜିକ ଜୀବନର ବାସ୍ତବତା, ମଣିଷର ଅସହାୟତା, ରଜଜନୀତିର କଳୁଷକାଳିମା ଆଦିକୁ ଭିତ୍ତିକରି ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପର କଥାବସ୍ତୁ ଗତିଶୀଳ । ଗାଳ୍ପିକ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ 'ମହିଷାସୁରର ମୁହଁ' ଗଳ୍ପଟି ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନ୍ୟତମ । ଏଥିରେ ରହିଛି ସାଂପ୍ରତିକ ରାଜନୀତିର ବାସ୍ତବ ରୂପରେଖ ଓ ରାଜନୀତି ନାମରେ ଦୁର୍ନୀତି, ଠକାମୀ, ଲାଞ୍ଚ, ମିଛ ଓ ବ୍ୟଭିଚାରର ବାସ୍ତବ ରୂପାୟନ । ଆଲୋଚ୍ୟ ଗଳ୍ପର ନାୟକ ସୁଦର୍ଶନ ଓଝା । ଯିଏକି ଶିକ୍ଷିତ ଏବଂ ସରକାରୀ ଚାକିରି ଆଶାୟୀ ଜଣେ ଯୁବକ । ଅଥଚ ଚାକିରି ନାମରେ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ହରିହର ବାରିକ ଓ ଏବଂ ତାଙ୍କ କର୍ମୀ ହଳଧର ରାଉତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତାରଣାର ଶିକାର ହୋଇଛି । ଚାକିରି କରାଇଦେବାର ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଓ ପ୍ରଲୋଭନରେ ପଡ଼ି ସୁଦର୍ଶନ ମା'ର ଗହଣାବିକା ଅର୍ଥରୁ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ନେଇ ହଳଧରକୁ ଦେଇଛି । ଅଥଚ ହଳଧର ଚାକିରି କରାଇ ଦେବ କହି ସୁଦର୍ଶନକୁ ଠଖିବାରେ ଲଗିଛି । ପୁନଶ୍ଚ ମନ୍ତ୍ରୀ ହରିହର ବାରିକ ଚାକିରି କରାଇଦେବା ନାମରେ କିଭଳି ଝିଅମାନଙ୍କୁ ମାନସିକ ଓ ଶାରୀରିକ ନିର୍ଯାତନା ଦେଇଛି ଏବଂ

ଅନେକ ବେରୋଜଗାରୀ ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକମାନଙ୍କର ଅର୍ଥକୁ ଲୁଣ୍ଠନ କରିଛି ତା'ର ଜୀବନ୍ତ ରୂପାୟନ ହିଁ ଏ ଗଳ୍ପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ବାସ୍ତବରେ, ସାଂପ୍ରତିକ କାଳର ରାଜନେତାମାନଙ୍କର ଶଠତା ଓ ପ୍ରତାରଣା ହିଁ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଲେଖନୀ ମୁନରେ ଚମତ୍କାର ଭାବେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ।

ପୁନଶ୍ଚ କବିତା ବାରିକଙ୍କ 'ଗାନ୍ଧୀମାର୍କା ମଣିଷ' ଏକ ସାର୍ଥକ ରାଜନୀତିକ ଚେତନାଧର୍ମୀ ଗଳ୍ପ । ଉକ୍ତ ଗଳ୍ପରେ ସ୍ୱାଧୀନୋତ୍ତର କାଳର ସ୍ୱାର୍ଥସର୍ବସ୍ୱ ରାଜନୀତିକ ଚିତ୍ର ସହ ସମାଜରୁ କିଭଳି ଗାନ୍ଧୀ ଆଦର୍ଶର ବିଲୟ ଘଟୁଛି ତାହାକୁ ଜୀବନ୍ତ ଭାବେ ଉକ୍ତ ଗଳ୍ପରେ ଗାଳ୍ପିକା ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ଗଳ୍ପରେ ବୃଦ୍ଧ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ସଦାନନ୍ଦ ଜଣେ ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ । ସେ ସାଂପ୍ରତିକ କାଳର ରାଜନୈତିକ ବାତାବରଣରେ ଓ ରାଜନେତାମାନଙ୍କର ପ୍ରତାରଣାପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଥ୍ୟ ଭାଷଣବାଜିରେ ଅତିଷ୍ଠ । ଗାଳ୍ପିକା ବାରିକ, ସ୍ୱାଧୀନୋତ୍ତର କାଳର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ରାଜନୈତିକ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ସଦାନନ୍ଦଙ୍କ ମନରେ ଯେଉଁ କ୍ଷୋଭ ଦେଖାଦେଇଛି ତାହାକୁ ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଇ କହିଛନ୍ତି, ଯଥା-'ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିନକର ସଂଗ୍ରାମ ନୁହେଁ । ତା' ପଛରେ ହଜାର ହଜାର ବଳିଦାନ, ସଂଗ୍ରାମ, ରକ୍ତାତ ଇସ୍ତାହାର । କେତେ ସ୍ୱପ୍ନ, କେତେ ମୋହ, ତ୍ୟାଗ, ନିଜ ଜନ୍ମମାଟି ପାଇଁ ହସିହସି କେତେକେତେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ । ଶେଷରେ ଆସିଛି ସ୍ୱାଧୀନତା, ଭାରତବାସୀଙ୍କ କଳ୍ପିତ ରାମରାଜ୍ୟ । ହେଲେ ତାହା ହିଁ ଥିଲା ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବିଡ଼ମ୍ବନା । କିଏ ଜାଣିଥିଲା ରାମରାଜ୍ୟ ଅଚାନକ ରାବଣ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେବ ବୋଲି ?'(ଚରିତ୍ରମାନେ,ପୃ-୨୪-୨୫) । ପୁନଶ୍ଚ ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳର ରାଜନେତାମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥସର୍ବସ୍ୱ ସ୍ୱଭାବ ସଂପର୍କରେ ଗାଳ୍ପିକା ପ୍ରକାଶ କରି କହିଛନ୍ତି, ଯଥା-'ତାଙ୍କ ଭଳି ଏମିତି କେତେଜଣ ସଦାନନ୍ଦ ଦିକିଦିକି ହୋଇ ଦୀପ ଜଳିଲା ଭଳି ଜୀଇଁ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଦୁର୍ନୀତି ପରାୟଣ ନେତାମାନଙ୍କୁ । ସେଠି ତ୍ୟାଗ କି ଦେଶ ପ୍ରେମ ନାହିଁ । ଖାଲି ଶୋଷଣ, ଅର୍ଥଲିପ୍ସା, ରାଜନୀତି ଆଜି ସ୍ୱାର୍ଥର ଖେଳଘର ପାଲଟି ଯାଇଛି । ଭୋଟ ଦେଇ କ୍ଷମତା କିଣାଯାଉଛି । କେମିତି ଶାସନର ଗାଦିରେ ବସି ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଭିତରେ ରାଜକୋଷକୁ ଖୋଳ କରି ନିଜ ପାଇଁ ଓ ଜ୍ଞାତିକୁଟୁମ୍ବ ଚଉଦ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ସଞ୍ଚିଯିବା ।(ଚରିତ୍ରମାନେ,ପୃ-୨୫) । ପରିଶେଷରେ, ସଦାନନ୍ଦ ଯେଉଁ ରାମରାଜ୍ୟର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ ତାହା ଧିରେ ଧିରେ କ୍ଷମତାଲିପ୍ସୁ ନେତାମାନଙ୍କ ହାତରେ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଯାଉଥିବାରୁ ସେ ସ୍ୱଗତୋକ୍ତି କରିଛନ୍ତି-"ସ୍ୱାଧୀନତା ଆମକୁ ଦେଇଛି ଏକ ବିପନ୍ନ ସମାଜ, ଏକ ବିପନ୍ନ ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ତହୁଁଭଳି ଏକ ବିପନ୍ନ ଭାରତବର୍ଷ ।"(ଚରିତ୍ରମାନେ,ପୃ-୨୪-୨୫) ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ରାଜନୈତିକ ଅବସ୍ଥାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଗାଳ୍ପିକା କବିତା ବାରିକଙ୍କ 'ରାଜନୀତି' ଗଳ୍ପଟି ରଚିତ । ଉକ୍ତ ଗଳ୍ପରେ ରହିଛି ଉଭୟ କାଳର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବର୍ଣ୍ଣନା । ଯହିଁରେ ପରାଧୀନ ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତବର୍ଷର ରାଜନୀତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ, ବିଚାରବୋଧ ଓ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ମୂଲ୍ୟାୟନ ହିଁ ହୋଇଛି ମୁଖ୍ୟ ଉପଜୀବ୍ୟ ଉପାଦାନ । ଗାଳ୍ପିକା ବାରିକ ଗଳ୍ପର ଚରିତ୍ର ହରି ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତବର୍ଷରେ ଜଣେ ପ୍ରତିନିଧିସ୍ଥାନୀୟ ଚରିତ୍ର ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଯେ କି ସାଂପ୍ରତିକ କାଳର ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ରାଜନୀତିଠାରୁ ସମଦୂରତା ରକ୍ଷା କରି ରାଜନୀତିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ହେଲେ ସ୍ୱାର୍ଥ ସର୍ବସ୍ୱ ତଥା ନୀତିହୀନ ଅନୁଦାର କଳୁଷିତ ରାଜନୈତିକ ମୈଦାନରେ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି ଓ ପରିଶେଷରେ ରାଜନୀତିରୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ସନ୍ନ୍ୟାସ ନେଇ ଭାଗବତ ଚର୍ଚ୍ଚରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଛନ୍ତି । ପରାଧୀନ ଭାରତବର୍ଷକୁ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ୱାଦ ଆସ୍ୱାଦନ କରାଇବା ନିମନ୍ତେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଡାକରାରେ ସାଧାରଣ ଜନତା ଦେଶ ସେବାରେ ଯେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରି ଦେଶର ହିତ ପାଇଁ ହିଁ ରାଜନୀତି କରୁଥିଲେ ଓ ସେଥିରେ ସ୍ୱାର୍ଥର ସ୍ଥାନ ନଥିଲା । ଥିଲା ତ୍ୟାଗର ମହିମା, ଏକଥା ହରି ମିଶ୍ର ହିଁ ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି ଓ ତତ୍କାଳୀକ ସମାଜର ତ୍ୟାଗସର୍ବସ୍ୱ ରାଜନୀତିର ସ୍ୱରୂପ ସଂପର୍କରେ କହିଛନ୍ତି, ଯଥା-" ସେ ରାଜନୀତିରେ ନଥିଲା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ କ୍ଷତିର ହିସାବ, ପଦପଦବୀର ଲାଳସା । କେବଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ସ୍ୱରାଜ୍ୟ, ସ୍ୱାଧୀନତା । ××××××××ହେଲେ ସେତେବେଳେ ତା'ର ରୂପ ଥିଲା ନିଆରା । ମନ୍ତ୍ର ଥିଲା ତ୍ୟାଗ, ନାଁ ଥିଲା କ୍ରାନ୍ତି, ସ୍ଲୋଗାନ୍ ଥିଲା "ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍", ଧର୍ମ ଥିଲା ଅହିଂସା, ବ୍ରତ ଥିଲା ଏକତା ଆଉ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ସ୍ୱାଧୀନତା, ଯାହା ମଣିଷର ଜନ୍ମଗତ ଅଧିକାର । (ଚରିତ୍ରମାନେ, ପୃଷ୍ଠା-୮୦-୮୧) । ଅଥଚ ବର୍ତ୍ତମାନର ରାଜନୀତିକ ବାତାବରଣ ମଧ୍ୟରେ ହରି ମିଶ୍ର ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି । ରାମ ରାଜ୍ୟ ବଦଳରେ ରାବଣ ରାଜ୍ୟକୁ ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ରାବଣ ନୁହେଁ ସହସ୍ର ରାବଣଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରି ସେ ବିସ୍ମିତ । ରାଜନୀତିର ସ୍ୱରୂପ ବଦଳି ଯାଇଛି । ନିସ୍ୱାର୍ଥପରତା, ସ୍ୱାର୍ଥପରତାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି । ତ୍ୟାଗ ବଦଳରେ ଭୋଗ ହୋଇପଡ଼ିଛି ମୁଖ୍ୟ । ତେଣୁ ହରି ମିଶ୍ର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ହୀନ ରାଜନୀତି ସଂପର୍କରେ ଯେଉଁ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବାସ୍ତବଧର୍ମୀ ହୋଇପାରିଛି, ଯଥା-" ରାଜନୀତି ଆଉ ତ୍ୟାଗ ହେଇ ରହିନାହିଁ । ଭୋଗ ପାଲଟି ଯାଇଛି । ଅର୍ଥସର୍ବସ୍ୱ କ୍ଷମତା ଲିପ୍ସୁ ମଣିଷ ମୃତ୍ୟୁକୁ ନେଇ ବି ରାଜନୀତି କରୁଛି । ଅନାହାରରେ ମୃତ୍ୟୁ, ରୋଗ ବ୍ୟାଧିରେ ମୃତ୍ୟୁ ବୋଲି ରିପୋର୍ଟ ବାହାରୁଛି । ××××××××× ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ସବୁଠି; ମୃତ୍ୟୁ ହେଉକି ଲୋକ ଚାଳଣ ହେଉ ଫାଇଦା ଖୋର ମଣିଷ ରାଜନୀତି କରୁଛି । ଦୁର୍ନୀତିର ଚେର ଏତେ ତଳକୁ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ଯେ ରକ୍ଷକ ଭକ୍ଷକ ସାଜିଛି । କେମିତି ଏକ ନିରାପତ୍ତା ବିପନ୍ନ ହେବାର ଆଶଙ୍କ ।"(ଚରିତ୍ରମାନେ,ପୃଷ୍ଠା-୮୪-୮୫) ।

ପୁନଶ୍ଚ ଗାଳ୍ପିକା କବିତା ବାରିକଙ୍କ 'ଶବ ରାଜନୀତି' ଗଳ୍ପଟି ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଆଧାର କରି ରଚିତ ହେଲେ

ହେଁ ଗଳ୍ପଟିରେ ରାଜନୀତିର ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଛି । ଉକ୍ତ ଗଳ୍ପରେ ଚାଷୀର ଶବକୁ ସଂସ୍କାର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଶବକୁ ନେଇ ସରକାରୀ ଦଳ ଓ ବିରୋଧୀ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ବାକ୍ ବିତଣ୍ଡା ହେବା । ପୁନଶ୍ଚ ସରକାରୀ ଦଳର ଚଞ୍ଚଳତା ଓ ବିରୋଧୀ ଦଳର ହଟ୍ଟଗୋଳ ଓ ମୃତକଙ୍କ ପରିବାରକୁ ସମବେଦନା ଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉଭୟ ଦଳ ନିଜର ଭାବମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଜବରଦସ୍ତ ଲଦି ଦେବାର ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ମନୋଭାବର ସ୍ୱଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଉକ୍ତ ଗଳ୍ପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ତେଣୁ ଗାଳ୍ପିକା ଗଳ୍ପର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ସଂପ୍ରତିକ କାଳର କଳୁଷିତ ରାଜନୀତିର ସ୍ୱରୂପକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସହିତ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ରାଜନୀତିକୁ ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି, ଯଥା- "ରାଜନୀତିର ଧାର ଧରୁ ନଥିବା ବା ରାଜନୀତି କ'ଣ ବୋଲି ଆଦୌ ଜାଣୁ ନଥିବା ଲୋକେ ବି ଆଜିକାଲି ରାଜନୀତି କଲେଣି । ରାଜନୀତିର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯେମିତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପ ମଧ୍ୟ ଅଲଗା ଅଲଗା । ହେଲେ ବଞ୍ଚିଥିଲା ବେଳେ ସିନା ମଣିଷ ରାଜନୀତି କରେ ଶରୀରରୁ ଜୀବନ ଚାଲିଗଲା ପରେ ଶବକୁ ନେଇ ଯେ ଜୀଅନ୍ତା ମଣିଷ ଅଦ୍ଭୁତ ରାଜନୀତି କରେ ଭାବି ମୁଁ ଯେତିକି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି ସେତିକି ନିରାଶ ମଧ୍ୟ ।" (ପୁଣି ଜଣେ ଅରୁଣା ସାନ୍ଧ୍ୟାଗ୍, ପୃ-୧୧୪) । ସେହିପରି 'ଈଶ୍ୱର' ଗାଳ୍ପିକା ପ୍ରତିଭା ରାୟଙ୍କ ଏକ ବାସ୍ତବଧର୍ମୀ ଗଳ୍ପ । ଯେଉଁଠି ରାଜନେତାମାନେ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରୁଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗର ଅବତାରଣା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବସ୍ୱ ଲୁଟିବାର ଚିତ୍ର ଉକ୍ତ ଗଳ୍ପରେ ଅତି ସ୍ୱଷ୍ଟ । ପ୍ରତିଥର ନିର୍ବାଚନ ଆସିଲେ ରାଜନେତାମାନେ ବେଶ ବଦଳାଇ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ଲୋକଙ୍କୁ ନାନା ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ଭୋଟ ଭିକ୍ଷା କରନ୍ତି । ନେତାମାନଙ୍କର ଏତାଦୃଶ ବେଶ ବଦଳାଇବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଗାଳ୍ପିକା ରାୟ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ଉକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାକି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଓ ଯଥାର୍ଥ । ଯଥା-"ସୀତା ଚୋରି ତ ସାମାନ୍ୟ କଥା, ସେତେବେଳେ ରାମ ଥିଲେ ସୀତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଏ ବେଶ ବଦଳ ପରା ଦେଶ ଚୋରି ପାଇଁ, ଆଉ ରାମ କାହାନ୍ତି ଦେଶକୁ ଉଦ୍ଧାରିବା ପାଇଁ ।"(ଶୈଳଶାୟିନୀ, ପୃ-୧୮୪) । ପୁନଶ୍ଚ ଧର୍ମକୁ ଆୟୁଧ କରି ସଂପ୍ରତିକ କାଳରେ ନେତା ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ କିପରି ରାଜନୀତି କରୁଛନ୍ତି ତାହାକୁ ଗାଳ୍ପିକ ରାୟ ତାଙ୍କର 'ତ୍ୟାଜ୍ୟପିତା' ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି, ଯଥା-"ଦିନେ ମଣିଷକୁ ଧର୍ମାନ୍ତରୀକରଣ କରାଯାଉଥିଲା, ଏବେ ଧର୍ମକୁ ରାଜନୀତିକରଣ କରାଯାଇ ମହାସଂହାର ସଂଘଟିତ ହେଉଛି । ରାଜନୀତି ହୋଇଯାଇଛି ରାକ୍ଷାସ ନୀତି ଏବଂ ଗଣତନ୍ତ୍ର ହୋଇଛି ରଣତନ୍ତ୍ର ।"(ନିବେଦନମିଦମ୍, ପୃ-୫୮) ।

ବାସ୍ତବରେ ସଂପ୍ରତିକ କାଳର ରାଜନେତାମାନେ ଦେଶ ସେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଦେଶର ଧନକୁ କିଭଳି ଆପଣାର ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନରେ ଲଗାନ୍ତି ଏବଂ ଦେଶ ସେବାର ସାମୟିକ ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ନିଜ ପେଁକାଳି ନିଜେ ବଜାଇ କ୍ଷମତାସୀନ ହୋଇଗଲା ପରେ ସମୂହ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ଧର୍ମ ନାମରେ ରାଜନୀତି କରି ସଂପ୍ରଦାୟିକ ସଦ୍ଭାବକୁ କିଭଳି ବିପନ୍ନ କରନ୍ତି ତାହାର ବାସ୍ତବ ଚିତ୍ର ଗାଳ୍ପିକା ରାୟଙ୍କ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ 'ଈଶ୍ୱର' ଓ 'ତ୍ୟାଜ୍ୟପିତା' ଗଳ୍ପରୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଅନୁମିତ ହୁଏ ।

ସଂପ୍ରତିକ କାଳର ପ୍ରଚାରସର୍ବସ୍ୱ ରାଜନୀତିର ଏକ ନିଖୁଣ ପ୍ରତିଲିପି ହେଉଛି ଗାଳ୍ପିକ ଅରବିନ୍ଦ ରାୟଙ୍କ 'ଜୋକର' ଗଳ୍ପ । ଗଳ୍ପର ନାୟକ ଆଦିକନ୍ଦ ଓରଫ ଆଦିଆ । ଆଦିଆର ବିଶ୍ୱାସ ଦିନେ ଦେଶର ଅବସ୍ଥା ସୁଧୁରିବ । ଦେଶରେ ରାମ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ । ଏଣୁ ସେ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ସୃଷ୍ଟି କରି କୁହେ, ନେତା ବଦଳିଲେ ନୀତି ବଦଳିବ, ନୀତି ବଦଳିଲେ ଦେଶର ଅବସ୍ଥା ବଦଳିବ । ନିର୍ବାଚନ ହୁଏ । ନେତା ବଦଳିବା ସହ ନୀତି ବି ବଦଳେ ଅଥଚ ଦେଶର ସ୍ଥିତି ବଦଳେ ନାହିଁ । ବରଂ ଦେଶ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ । ତ୍ୟାଗ ଅପେକ୍ଷା ଦେଶର ସମ୍ପତିକୁ ଭୋଗ କରିବା ହିଁ ନେତାମାନଙ୍କର ହୁଏ ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସାମ୍ପ୍ରତିକ କାଳରେ ନେତା ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଗଣର ପ୍ରଗତିକୁ ଅଣଦେଖା କରି ନିଜସ୍ୱ ଉନ୍ନତିକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଇ ଯେଉଁ ପ୍ରଚାରସର୍ବସ୍ୱ କଳୁଷିତ ରାଜନୀତକୁ ଆପଣେଇଛନ୍ତି ତାହାର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିଛବି ହେଉଛି ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ 'ଜୋକର' ଗଳ୍ପ ସଂକଳନସ୍ଥ 'ଜୋକର' ଗଳ୍ପ । ସେହିପରି ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳରେ ନିର୍ବାଚନରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟତମ କୁତ୍ସିତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଜାତି ଧର୍ମ ନାମରେ ରାଜନୀତି । ଯଦ୍ୱାରା ସଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାର ବିଭତ୍ସତାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରି ହୁଏ । ତେବେ ଏହିଭଳି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଆଧାର କରି ଗାଳ୍ପିକ ଅରବିନ୍ଦ ରାୟଙ୍କ 'ରାମଲୀଳା' ଗଳ୍ପଟି ରଚିତ । ଆଲୋଚ୍ୟ ଗଳ୍ପରେ ରାଜନୀତିକ ବିଦ୍ୱେଷ ଓ ଧାର୍ମିକ ବିଭେଦ ସତ୍ତ୍ୱେ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ସଂପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ସଦ୍ଭାବ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହିଁ ଗଳ୍ପର ଅନ୍ତଃସ୍ୱର । ଅଥଚ ରାଜନୀତିକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ସୃଷ୍ଟ ବିଦ୍ୱେଷ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମନାନ୍ ମିଆଁର ରାମଲୀଳାରେ ସୀତା ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରିବା ହିଁ ଦୁଇ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଆକ୍ରୋଶକୁ ଦୂରୀଭୂତ କରିଛି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥର ପରିପୂରଣ ନିମିତ୍ତ ରାଜନୀତିକୁ ଅସ୍ତ୍ର କରି ଦୁଇ ସଂପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ କିଭଳି ସଂପ୍ରଦାୟିକ ବିଦ୍ୱେଷର ବାତାବରଣ ରାଜନେତାମାନେ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ତାହାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଅଲୋଚ୍ୟ 'ରାମଲୀଳା' ଗଳ୍ପ ।

ଏତଦ୍‌ସହ ସମକାଳର ଗ୍ରାମୀଣ ଜୀବନର ବାସ୍ତବତାକୁ ନିଜ ଗଳ୍ପରେ ଜୀବନ୍ତ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ଗାଳ୍ପିକ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରାଙ୍କ ସିଦ୍ଧି ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ଉଭୟ ନିପଟ ମଫସଲ ଓ ସହର ପରିବେଶକୁ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ସଂଚରଣଶୀଳ । ସହରୀ ମଣିଷର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ, ସଂଘାତ, ସଂଘର୍ଷ ଓ ତା'ର

ସମସ୍ୟା ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ଯେପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ସେହିପରି ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବେଶର ପାଣି ପବନରେ ଜୀବନ ଜୀଉଁଥିବା ମଣିଷର ଅର୍ନ୍ତବେଦନା ସେତିକି ଜୀବନ୍ତ । ତେବେ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ 'ଗୋପପୁର' ସଂକଳନରେ ସ୍ଥାନୀତ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଉଭୟେ ପରିବେଶର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଉପରେ ହିଁ ରଚିତ । ଏଥିରେ ରହିଛି ଜୀବନ ଜୀଇଁବାର କଳା ଓ କୌଶଳ । ସବୁ ସମସ୍ୟା, ସଂଘାତ ଓ ସଂଘର୍ଷ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜୀବନରେ ଯେ ଏକ ଆଲୋକିତ ଓ ଅନଆସ୍ୱାଦିତ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟେ ରହିଛି ତାହା ଏହି ସଂକଳନସ୍ଥ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ ସ୍ୱତଃ ହୃଦବୋଧ ହୁଏ । ଏହିଦୃଷ୍ଟିରୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ 'ଗୋପପୁର' ଓ 'ଏକ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ପାଇଁ ଖସଡ଼ା' ଗଳ୍ପ ଦୁଇଟି ବିଚାର୍ଯ୍ୟ । ଗଳ୍ପ ଦୁଇଟି ଯଦିଓ ରାଜନୀତିକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ରଚିତ ହୋଇନାହିଁ ତଥାପି ଏଥିରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର କଳୁଷିତ ରାଜନୈତିକ ଚିତ୍ରର କିଂଚିତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । 'ଗୋପପୁର' ଗଳ୍ପରେ ନିରାକାର ଓ ସୁମିତ୍ରା ନିଜର ଅସୁସ୍ଥ ପିଲାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ନେବା ସମୟରେ ନିରାକାର ମନେ ପକାଇଛି ନଦୀ ଉପରେ ପୋଲ ନିର୍ମିତ ହେବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ । ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କିପରି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିରେ ହିଁ ରହିଯାଇଛି ଓ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ପିଲର୍ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲେ ତାହା କିପରି ରାଜନୀତିର ବାସ୍ତବତାକୁ କଟାକ୍ଷ କରୁଛି ତାହାକୁ ଗାଳ୍ପିକ ପରୋକ୍ଷଭାବେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଯାହକି ରାଜନୈତିକ ନେତାମାନଙ୍କର ଅପାରଗତା ତଥା ପ୍ରତାରଣାପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଛି, ଯଥା- "ମାର୍ବଲ ଫଳକ । ନାମ, ପଦବୀ ଓ ତାରିଖ ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ଦୁଇଟି ବିପୁଳ ପିଲର୍ ଉଠି ଆସିଲେ ତଳୁ । କାହିଁକି କେଜାଣି ସେତିକିରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ସବୁ । ପରେ ପରେ ଫଳକ ଉପରେ ଉତ୍କଟ ଭାଷା । × × × ମାତ୍ର ପିଲର୍ ଦୁଇଟି ଅଛନ୍ତି ଆଗ ଭଳି । ଅହଲ୍ୟା ହେବା ପାଇଁ ସ୍ୱପ୍ନ ବିଜଡ଼ିତ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଦୁହିଁଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଥିବା ଲୁହା ରଡ୍ ଜଙ୍କ୍ ଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ କଳା ଦେଖାଯାଏ । ଜଣାପଡ଼େ ଦୁଇଟି କ୍ୟାଣ୍ଡେଲ୍ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି, ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ କଳାରଙ୍ଗର ସଳିତା ଧରି । କେବଳ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରିବା କଥା, ଆଲୋକ ପାଇଁ ।" (ଗୋପପୁର,ପୃ-୭) । ସେହିପରି ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ 'ଏକ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ପାଇଁ ଖସଡ଼ା' ଗଳ୍ପରେ ରାଜନୀତିକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ବିବାଦ, ପ୍ରତିହିଂସାପରାୟଣ ମନୋଭାବ ଓ ରାଜନୀତିକ ଅସୂୟାର ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏତଦ୍‌ସହ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥା ପ୍ରତାରଣାସର୍ବସ୍ୱ ରାଜନୀତିକ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ କରି ଗାଳ୍ପିକ କଇଳାଶ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ 'ଚକ୍ର' ଅଣୁ ଗଳ୍ପଟି ରଚିତ । ଗଳ୍ପଟିରେ ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବର ରାଜନୈତିକ ସ୍ଥିତାବସ୍ଥା ଏବଂ ନିର୍ବାଚନ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳର ପ୍ରତାରଣାକୁ ଅତି ଚମତ୍କାର ଶୈଳୀରେ ଗାଳ୍ପିକ ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଯାହାକି କ୍ଷୁଦ୍ର କଳେବର ମଧ୍ୟରେ ବୃହତ ଭାବଧାରାକୁ ଘେନି ଭାବୋଦ୍ଦୀପକ ହୋଇପାରିଛି । ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଭାଷାରେ, ଯଥା- "ନିର୍ବାଚନ ଭାଷଣରେ ଜଣେ ନେତା କହିଲେ, ମୁଁ କରିବି ଅମୁକ କାରଖାନା । ବେକାର ପିଲାଏ ଚାକିରି ପାଇବେ । ଅନ୍ୟଜଣେ ନେତା କହିଲେ, ଶିକ୍ଷାକୁ ଆମଦଳ କରିବ ଅବୈତନିକ । ଅଶିକ୍ଷିତ କେହି ରହିବେ ନାଇଁ । ଜଣେ କହିଲେ, ଆମେ କରିବୁ ଋଣ ଛାଡ଼ । ଅପର ଜଣକ କହିଲେ, ଆମେ ଆଣିବୁ ଶାସନରେ ସ୍ଥିରତା, ଦେଶରେ ଶାନ୍ତି ।

ନିର୍ବାଚନ ସରିଗଲା ବିଜୟୀ ନେତା ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଳନ କରିବେ ଭାବି ଲୋକେ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲେ ।

ନେତାଙ୍କ ବିଜୟ ପୁରୁଣା ହେଲା । ଲୋକେ ଭୁଲିଗଲେ ନେତାଙ୍କ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ।

ପୁନରାୟ ନିର୍ବାଚନ ଆସିଲା । ନିର୍ବାଚନୀ ଭାଷଣରେ ଜଣେ ନେତା... ।"

(ସତ ଏକଶତ, ପୃ-୨୯) ।

ପୁନଶ୍ଚ 'ଆଲ୍ଲାଦୀନ୍‌ର ଦୀପ' ଗଳ୍ପରେ ଗାଳ୍ପିକ ଦେବ ପ୍ରସାଦ ଦାଶ କଳୁଷିତ ରାଜନୀତିର ଚିତ୍ରକୁ ଅତି ଜୀବନ୍ତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରଚାରସର୍ବସ୍ୱ ତଥା ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପାଥେୟ କରି କିପରି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆପ୍ୟାୟିତ କରାଯାଏ ଓ ଲୋକଙ୍କ ସରଳାତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ନାନା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଲମ୍ବା ତାଲିକା ଧରାଇ ଦେଇ କିପରି ପ୍ରତାରିତ କରାଯାଏ ତାହାର ଜୀବନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଉକ୍ତ ଗଳ୍ପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗଳ୍ପରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଚରିତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଭୂଷଣ ଏମ୍.ଏଲ୍.ଏ ପ୍ରାର୍ଥୀ । ସେ ବିଧାୟକ ହେବା ପରେ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ନିଜର ଭାବମୂର୍ତ୍ତିକୁ ନିର୍ମଳ ରଖିବାକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି । ଏଣୁ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ପହଁଚି ସେମାନଙ୍କର ଅଭାବ ଅସୁବିଧାକୁ ବୁଝି ଟିପା ଖାତାରେ ଲେଖିରଖନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ପରିଦର୍ଶନ ସାରିବା ପରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ତଥା ସମସ୍ୟା ଲେଖାଥିବା ଟିପା ଖାତାକୁ ଚିରି ଦେଇଛନ୍ତି । ନିଜର ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସହକାରୀ ଦୀନନାଥଙ୍କୁ ରାଜନୀତିର ଅର୍ଥ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ ସେ ଯେଉଁ ମତ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ସେଥିରୁ ତାଙ୍କ ଅପାରଗତା ତଥା କଳୁଷିତ ରାଜନୀତିର ସ୍ପଷ୍ଟ ସୂଚନା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଭାଷାରେ- "ଚନ୍ଦ୍ରଭୂଷଣ ତାଙ୍କ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଦେଇ ଆସିଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମିଳାଇ ଯାଉଥିଲେ ପବନରେ । × × × ଚନ୍ଦ୍ରଭୂଷଣ ହିଁ ନୀରବତା ଭାଙ୍ଗିଥିଲେ କିଛି ସମୟ ପରେ "ରାଜନୀତିର ଅର୍ଥ ହେଲା ସଠିକ୍ ସମୟରେ ସଠିକ୍ ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଓ ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ସଠିକ୍ ଶବ୍ଦ କରିବା ।"(ଭୋର୍, ପୃ-୯୫) । ସେହିପରି କଳୁଷିତ ରାଜନୀତିର ଅନ୍ୟ ଏକ ରୂପ ଗାଳ୍ପିକ ରବି ପଣ୍ଡାଙ୍କ 'ମାଟି ବିଳାପ' ଗଳ୍ପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗଳ୍ପର ନାୟକ ସଦାଶିବ ବାବୁ ଓରଫ ପୋକବାବୁ ଅବସର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଗ୍ରାମକୁ ଆସି ସ୍ୱଗ୍ରାମରେ ଏକ ପାଠାଗାର ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି । ପାଠାଗାର ନିର୍ମାଣ କରିବା ହେତୁ ସେ ସ୍ଥାନୀୟ ସରପଞ୍ଚଙ୍କ ରୋଷର ଶିକାର ହେବା, ସରପଞ୍ଚଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଠାଗାର ଗୃହକୁ

ପୋଡ଼ି ଦିଆଯିବା ଏବଂ ମାନସିକ ଅବସାଦ ଓ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦାହକୁ ସହ୍ୟ କରି ନପାରି ସଦାଶିବ ବାବୁ ନିଆଁରେ ଆତ୍ମାହୁତି ଦେବା ଆଦି ଘଟଣା ସାଂପ୍ରତିକ ରାଜନୀତିର ବିଭତ୍ସତାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଅଛି ।

ମୋଟଉପରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ରାଜନୀତି କେବଳ ଯେ ପ୍ରଚାରସର୍ବସ୍ୱ ଓ ପ୍ରତାରଣପୂର୍ଣ୍ଣ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପରେ ଏହାର ପ୍ରତିଫଳନ ସ୍ୱାଭାବିକ । ଦେଶସେବା ରାଜନେତାମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ଦେଶସେବା ନାମରେ ସଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରିବା ହିଁ ହୋଇଛି ସେମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ତେବେ ସାଂପ୍ରତିକ କାଳର ଏତାଦୃଶ ରଜନୈତିକ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ ଉପାଦାନ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ସାଂପ୍ରତିକ କାଳର ଗାଳ୍ପିକଗଣ ଏକ ସୁସ୍ଥ ଓ ଶୋଷଣମୁକ୍ତ ସମାଜ ଗଠନ ଦିଗରେ ଯେଉଁ ପ୍ରୟାସ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିଛନ୍ତି ତାହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ମନେହୁଏ ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ:

୧. ପଟ୍ଟନାୟକ ବିଭୂତି-ମହିଷାସୁରର ମୁହଁ, କଟକ ଷ୍ଟୁଡ଼େଣ୍ଟସ୍ ଷ୍ଟୋର, ବାଲୁବଜାର, କଟକ-୭୫୩୦୦୨ ।

୨. ବାରିକ କବିତା-ଚରିତ୍ରମାନେ, ଜ୍ଞାନଯୁଗ ପବ୍ଲିକେଶନ୍, ଏନ୍-୬/୪୨୮, ଆଇ.ଆର୍.ସି. ଭିଲେଜ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୫, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ-୨୦୧୬ ।

୩. ବାରିକ କବିତା- ପୁଣି ଜଣେ ଅରୁଣା ସାନ୍‌ବାଗ, ଲେଖାଲେଖି, ବି.ଏଲ୍-୮, ଭି.ଭି.ଏସ୍ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଓଡ଼ିଶା, ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ-୨୦୧୫ ।

୪. ରାୟ ପ୍ରତିଭା- ଶୈଳଶାୟିନୀ, ଆଦ୍ୟା ପ୍ରକାଶନୀ, ତୁଳସୀପୁର, କଟକ-୭୫୧୦୦୫, ଦ୍ୱିତୀୟ ମୁଦ୍ରଣ-୨୦୧୨ ।

୫. ରାୟ ପ୍ରତିଭା- ନିବେଦନମିଦମ୍, ଆଦ୍ୟା ପ୍ରକାଶନୀ, ତୁଳସୀପୁର, କଟକ-୭୫୧୦୦୫, ତୃତୀୟ ପ୍ରକାଶ-୨୦୧୨ ।

୬. ରାୟ ଅରବିନ୍ଦ-ଜୋକର, ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ-୨୦୧୭ ।

୭. ବେହେରା ରାମଚନ୍ଦ୍ର-ଗୋପପୁର, ବିଦ୍ୟା ପ୍ରକାଶନ, ବାଲୁବଜାର, କଟକ,-୭୫୩୦୦୨, ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକାଶ-୨୦୧୩ ।

୮. ପଟ୍ଟନାୟକ କଇଳାଶ-ସତ ଏକଶତ, ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ-୨୦୦୪ ।

୯. ଦାଶ ଦେବପ୍ରସାଦ-ଭୋର, ପଶ୍ଚିମା ପବ୍ଲିକେଶନ୍ସ, ନୟାପଲ୍ଲୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୨ ।

୧୦ . ପଣ୍ଡା ରବି-କେମିତି ବଦଳିଯାଏ ମଣିଷ, ବ୍ଲାକ୍ ଇଗଲ୍ ବୁକ୍ସ, ୭୪୬୪ ଉଇଜ୍‌ଡ଼ମ୍ ଲେନ୍, ଡବ୍ଲିନ୍, ଓଏର୍ ୪୩୦୧୬, ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ-୨୦୨୧ ।

ଅଧ୍ୟାପକ,
ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ,
ଆଦିକବି ସାରଳାଦାସ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ,
ତିର୍ତ୍ତୋଲ, ଜଗତସିଂହପୁର ।
ଦୂରଭାଷ : ୮୨୪୯୦୧୪୪୨୧